

Twee weken geleden vroeg ik (Bert) of iemand me wilde helpen bij de voorbereiding van deze viering. En ja hoor, verschillende mensen reageerden. Jacques had zelfs al een gedachte op papier gezet en een artikel gevonden. Overleg in Coronatijd is wat lastiger, dus we waren aangewezen op telefoon en mailcontact, maar het heeft geleid tot resultaat. Ga er goed voor zitten, steek een kaars aan, zet brood en wijn klaar, laat het stil worden.

Inleiding

Verschijnt Hij aan ons of ontdekken wij Hem?

Dit is de week van het gebed voor de eenheid. Ons verdiepen in de eenheid van alle gelovigen sluit naadloos aan bij het Hoogfeest dat deze maand, helaas bijna ongemerkt, aan ons voorbij is gegaan: Epifanie. Ook wel Verschijning des Heren genoemd. Door dit mysterie als een activiteit van de Eeuwige te benoemen blijft het aandeel van de ontvanger onderbelicht. De drie verschijn-momenten: de ontmoeting met de drie Magiërs, de bruiloft in Kanaän en de doop in de Jordaan kunnen net zo goed geduid worden als ontdekkingen. In hedendaagse termen: als religieuze ervaringen. De Wijzen realiseren zich opeens het mysterie van het leven. De bruiloftsgasten verheugen zich over het mysterie van het zich onvoorwaardelijk aan elkaar toevertrouwen. En de aanwezigen bij de Jordaan worden geconfronteerd met de grootsheid van een radicale bekering. Religieuze ervaringen zijn een co-productie.

1

Ds. Kim Magnée in het remonstrantse tijdschrift AdRem (fragment) stelt dit samenspel aan de orde.

‘Waar woont God?’ Met deze vraag verraste de rabbi van Kotzk enkele geleerde mannen, die bij hem te gast waren. ‘Wat zegt ge nu? De wereld is immers vol van zijn heerlijkheid!’ Maar hij beantwoordde zijn eigen vraag: ‘God woont waar men hem binnenlaat’.

Ik heb dat altijd een prachtig verhaal gevonden, maar nu ik er meer over nadenk merk ik dat het ook schuurt. Is Gods aanwezigheid echt van ons afhankelijk? Of breekt zij ook (of juist) daar in mensen en in de wereld door waar we er niet in slagen de ruimte te scheppen die bij de Eeuwige past? Heeft God een warm welkom nodig in onze herbergen, in onze straten en -vooruit- in onze harten, om zijn plek te vinden? Of gebeurt juist vaak het omgekeerde en worden we verrast, getroost, beschaamd door die glimp van God die ondanks onszelf deze wereld en ons leven binnen kiert en die maakt dat we het anders willen gaan doen?

Zeker, ik geloof dat het goed is onze ontvankelijkheid te oefenen. Ik geloof in het werken in de wijngaard, in het bouwen aan een wereld waarin het goed leven is voor alle mensen, waarin een ieder met liefde tegemoet wordt getreden en we delen van wat we ontvangen hebben. Maar

godzijdank blijft de Eeuwige niet buiten onze wereld wanneer wij er niet in slagen dat Rijk van God werkelijkheid te laten worden. Wij hoeven onszelf niet groter te maken dan we zijn en God niet kleiner dan hij is. En dat uitgangspunt geeft ook ontspanning. En vervolgens de moed steeds toch maar weer aan de slag te gaan.

Anthem, Leonard Cohen. Vertaling Guus van Loenen (tekst achteraan)

Geluidsopname Guus apart in de mail

2

Henri Nouwen:

“God wil ons huis zijn. Hij wil alles zijn dat ons een thuisgevoel geeft. Hij is als een vogel die ons onder zijn vleugels hoedt. Hij is als een vrouw die ons in haar schoot bergt. Hij is de Oneindige Moeder, Liefhebbende Gastvrouw, Zorgzame Vader, de Goede Verzorger die ons uitnodigt naar hem toe te komen.”

Lied: Die mij droeg... <https://youtu.be/kAoeKlscVeQ>

Die mij droeg op adelaarsvleugels, die mij hebt geworpen in de ruimte;
en als ik krijsend neerviel mij ondervangen met jouw wieken en weer opgegooid.....
totdat ik vliegen kon op eigen kracht
op eigen kracht.

Ook dit lied beschrijft een religieuze ervaring. En wel een dubbele. Je enerzijds gekoesterd en gedragen weten (zoals Suze treffend beschreef in de vorige viering), en anderzijds uitgedaagd tot zelfstandigheid en actie. Je zou kunnen zeggen: de moederlijke en de vaderlijke kant van de Eeuwige ervaren.

3

Religieuze ervaringen vertonen vaak twee contrasterende kanten. De grondlegger van de godsdienstpsychologie Rudolf Otto beschrijft de ervaring van de Eeuwige als: fascinerend (aantrekkelijk) en huiveringwekkend (afstotend). Niet verbazend als je beseft dat wij mensen van ambivalenties aan elkaar hangen.

Wie oprecht de eenheid onder gelovigen nastreeft, wie oecumenisch wil leven, moet iets met zijn tweezijdigheid doen. Het minste is: erkennen. En verder: accepteren en waarderen. Zorgen dat we beide kanten voldoende aan bod laten komen. Om een geliefde term van Kees te gebruiken: inclusief denken. Zo ontstaat ook ruimte voor zogenaamde ‘andersdenkenden’. Dus niet alleen bidden om eenheid, maar ook je mentaal openstellen voor de waarden van anderen. Dat vergt training, geestelijke gymnastiek. Vieringen kunnen ons daartoe uitnodigen.

Lied: Blijf niet staren... <https://youtu.be/AV8OBlkZ8a4>

Blijf niet staren op wat vroeger was, sta niet stil in het verleden.
Ik, zegt hij, ga iets nieuws beginnen. Het is al begonnen, merk je het niet?

Maak een tafel klaar, neem brood, neem wijn en neem je dromen. En deel ze uit.
Deel je dromen, en luister naar de dromen van de ander.

Hij brak het brood en nam zijn dood in eigen hand. Hij gaf de wijn zijn stervenspijn ons in de hand.
Nu gaat zijn dood als levensbrood van hand tot hand. Zijn stervenspijn wordt vreugdewijn in ieders hand.

Leven en dood zijn wijn en brood in onze hand. Zo zal voortaan de dood een gaan ten leven zijn.

‘Breken en delen, zijn wat niet kan, doen wat ondenkbaar is: dood en verrijzenis.’

Voorbeden Ubi Caritas <https://youtu.be/z9zvDBPkgOk>

Bidden we in deze week van eenheid het gebed dat ons is doorgegeven door Jesus, waarin we de Eeuwige als Onze Vader mogen aanspreken. Onze Vader.....

Slotgedachte

Uit de mystieke traditie:

God vind je op vele plaatsen. Eén woonplaats is je eigen hart, een andere woonplaats is de kosmos die je omgeeft, weer een andere woonplaats is de nabijheid van de arme en geknechte mens.

De vraag is niet of hij thuis is, maar of we hem willen en kunnen vinden, in ons leven, op deze aarde in duister en licht.

Lied: Houd mij in leven... steeds weer zoeken mijn ogen naar u. <https://youtu.be/1zPwJUi1tpI>

Zegenbede:

Een zegen voor de eenzaamheid (uit Anam Cara, J.O'Donahue)

Moge je in je leven de tegenwoordigheid, de kracht en het licht van jouw ziel beseffen.

Moge je inzien dat je nooit alleen bent, dat jouw ziel in haar helderheid en verbondenheid met jou je nauw verbindt met het ritme van het heelal.

Moge je respect hebben voor jouw eigen individualiteit en anders zijn.

Moge je beseffen dat de vorm van je ziel uniek is, dat je hier een speciale bestemming hebt, en dat er achter de façade van jouw leven iets schoons, goeds en eeuwig plaatsvindt.

Moge je leren jezelf te zien met dezelfde blijdschap, trots en verwachting waarmee God jou op elk moment ziet.

Amen

The birds they sang
At the break of day
Start again
I heard them say
Don't dwell on what has passed away
Or what is yet to be

Ah, the wars they will be fought again
The holy dove, she will be caught again
Bought and sold, and bought again
The dove is never free

Ring the bells that still can ring
Forget your perfect offering
There is a crack, a crack in everything
That's how the light gets in

We asked for signs
The signs were sent
The birth betrayed
The marriage spent
Yeah, and the widowhood
Of every government
Signs for all to see

I can't run no more
With that lawless crowd
While the killers in high places
Say their prayers out loud
But they've summoned, they've summoned up
A thundercloud
They're going to hear from me

Ring the bells that still can ring...

You can add up the parts
but you won't have the sum
You can strike up the march,
there is no drum
Every heart, every heart to love will come
but like a refugee.

Een vogel zingt
Als zijn morgengroet
Begin opnieuw,
hoor ik dat goed
kijk niet naar wat verdwenen is,
of wat nog komen moet